

Väljaandja:
Tõrva vallavalitsus
Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas
Trükk: AS Kroonpress;
Otsepost: OÜ Joon; Tiraaž: 3000
Toimetus: Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

NOVEMBER
10/2017

HELME

KIHELKONNALEHT

ARVAMUS

Jaanis Ilves -
elu
paradoksid

LK2

UUDIS

Tõrvakad
nautisid
Dokfesti

LK3

FOOKUS

Suur
valimiste
ülevalde

LK6-7

KULTUUR

Vello
Jaska andis
välja
raamatu

LK8

PERSOON

Kalev Laul
koge-
mustega
vallajuht

LK12

Piret Karu

MTÜ Usun Headusesse liige

Heategevuskampania „Usun inimeste headusesse“ kutsub toetama Pilet!

Virve Osila ühe luuletuse lõpuread ütlevad järgmist: „Igaüks igatseb midagi, kedagi otsib ja ootab; loeb kirjutamata ridagi, loodab, kui polegi loota. Inimloomus on selline - soovmõtted on elu seadus... Olgu unistus ükskõik milline, peasi, et seal oleks headus.“

Juba kaheksa aastat on jõulueelses perioodil Tõrvas korraldatud heategevuskampaniat „Usun inimeste headusesse“, millega soovitakse kaasa aidata meie oma piirkonna inimeste soovide ja unistuste täitumisele. Nii oleme varasemalt kõik koos toetanud Henri, Raido, Jani, Christella, Viktoria ja Kalmeri taastusravi, Rowena hambaravi ning Holgeri vajadust oma toa järele. Selleaastase heategevuskampania ja -kontserdi peategelane Pille on 36-aastane noor naine, kes unistab ka. Ta unistab, et ta oleks terve ja saaks elada oma elu nagu kõik teised.

Kümme aastat võitlust

Hummulist pärit Pille lugu sai alguse juba tegelikult pea 10 aastat tagasi, kui ühel päeval 2008. aastal tuli Pillel epilepsiahoog ja ta kukkus kokku. Pillel, kellel on tänaseks ka 2 väikest poega, algas pikk uuringute periood ning tal avastati peajukasvaja. Alguses healoomulise kasvaja tehti operatsioon ja mõned aastad olid Pille elus tavapärased. Epilepsiahoog ja kontrollkäigud arsti juurde iga kolme kuu tagant aga jäid ega lasknud pahalast unustada.

2014. aastal avastatigi, et kasvaja on tagasi, ning oli vajalik taas planeerida operatsioon. Selleks ajaks oli kasvaja läinud üle pahaloolumiliseks

17. detsember / 16:00
Heategevuskontsert
Pille toetuseks
USUN
INIMESTE
HEADUSESSE
Tõrva Kirik-Kammersaal

Esinevad
Tõrva Muusikakooli noored muusikud
Ele Millistfer
Inga ja Toomas Lunge

PILET 10€ / SOODUSHIND 5€

Toeta Pilet!
Mittetulundusühing Usun headusesse
EE362200221053835179
Selgitus: Pille toetuseks

*Kui me üksteist ei aita,
siis kes seda teeb?*

ning ka operatsioonist taastumine ei olnud enam nii kerge kui varasemalt. Halvemaks tegi olukorra ka see, et peale teist operatsiooni kodus taastudes lakkasid Pille vasaku käe sõrmed ja käsi töötamast. Vasaku käe liikumisvõimetuse tõttu ei saanud Pille ka enam tööle asuda, kuigi tahe oma tavapärase elu edasi elada oli noorel naisel tugev.

Samal aastal hakkas olukord

aga veelgi järjest halvenema, tulid peavalud, epilepsiahoogid sagesid ja 2014. aasta oktoobris viidi Pille kiirabiga otse Tartusse. Olukord oli oluliselt halvenenud ja ka arst oli mures, sest Pillele tuli teha juba teine ajuoperatsioon sama aasta jooksul. Edaspidine lahendus oli ainult kiiritusravi, mis küll ei kaota kasvajat, aga pidurdab seda. Siis viibis Pille ka kuu aega haiglas.

Pesemisvõimaluste loomine

Praegu käib Pille regulaarselt onkoloogi juures ja hoiab kasvajat kontrolli all keemiaraviga tablettide näol. Paar korda aastas käib ta ka taastusravis. Et Pille vajab igapäevast tugiisikut, siis alates käesoleva aasta aprillist elab Pille Hummuli kortermajas ema juures.

Pillet terveks teha me ei suuda, selles osas jäävad meie käed lühikeseks. Küll aga saame me kõik koos aidata Pillel paremini iseseisvalt igapäevaeluga toime tulla ja ka lihtsalt märgata – märgata ühte inimest meie seast, kellele kinkida oma aega, tähelepanu ja head sõna. Ja millal siis veel, kui mitte jõulude ajal, sest jõulud ongi inimeste parimate tunnete aeg. Headus, heldus, abivalmidus – kõik need tunded tulevad meis tugevamalt esile just detsembrikuus.

Nagu eelnevalt mainitud, siis peale kõiki raskeid operatsioone ei funktsioneeriks Pille vasak käsi ja ka jalg ning ta kasutab liikumiseks lisatuge. Seetõttu ongi hetkel Pille suurim mure dušinurga puudumine, et noor naine saaks iseseisvalt igapäevaseid hügieenitoiminguid teha. Selleks palumegi seekord kõigi heade inimeste abi Pille elukohas oleva pesuruumi

kohaldamiseks vajadustele vastavaks. Juhuks, kui toetus võimaldab enamat, siis ka rohkemaks taastusraviks.

Pillet saab toetada tulles kontserdile

Heategevuskontsert „Usun inimeste headusesse“ Pille toetuseks saab toimuma III advendil, 17. detsembril kell 16.00 Tõrva Kirik-Kammersaal. Peaesinejateks on Inga ja Toomas Lunge ning neid toetavad laulja Ele Millistfer ja Tõrva Muusikakooli noored muusikud.

Usume headusesse ja aitame üksteist, toetades sel aastal kõik koos Pilet, sest see headus, kui me hoolime ka teistest abivajajatest, on võimeline päästma maailma ja väike annetus ühelt inimeselt võib tähendada suurt muutust teisele!

Ja lõpetuseks. Jäi kõlama ühest oktoobri lõpus toimunud annetuskampaniatest ja heategevusest rääkinud saatel üks väärt mõte: „Heategevuses ei ole vaja ühte inimest, kes annetaks miljon eurot, vaid on vaja miljonit inimest, kes annetaks ühe euro.“ Sest see kasvatab ja õpetab rohkematele inimestele, mis on päriselt maailmas oluline.

Kui meie üksteist ei aita, siis kes seda teeb?

Toeta Pilet

Kui Sa ei saa kontserdile tulla, siis toetada on võimalik ka MTÜ Usun Headusesse a/a EE362200221053835179, selgitus – Pille toetuseks. (MTÜ Usun Headusesse on kantud tulumaksuvabastusega MTÜ-de nimekirja)

Egon Ilisson
HKL vastutav väljaandja

Pärast kaklust

Meistri tunnus on olla ka hea kaotaja. Teiseks jäämine võib olla raskesti vastuvõetav paljudele. Ja pole vahet, kas see juhtub spordis, poliitikas või armastuses.

Kõik lõppkohad, mis pole esimesed, on tegelikult kaotused. Olgu see siis duellis või osalejaterohkel suusamaratonil. See kaotus on loomulikult kergem, kui eesmärgid on seatud madalamale. Kui teiseks, neljandaks või kuuesajaks esimeseks tulemine on eneseületus, siis pakub see kindlasti rahulolu. Osalemine võib olla pool võitu, aga tihtipeale lõppeb see tulemus mõttes ikkagi läbikukkumisega. Tähtis on see, kui sirge seljaga ja stiilselt sellest välja tulla.

Enne kohalikke valimisi oli ekspeaministril seksiskandaal, millest ta tuli praktiliselt vigastusteta välja. Osavad suhtekorraldajad ja PR- tegelased andsid Rõivasele head nõu, soovitasid enne kõlakate tekkimist kohe asjad selgeks rääkida ja teha seda siiralt. Hea tulemus valimistel andis märku, et ta tuli isegi sellisest paksust jamast välja võitjana. Praegu keegi isegi ei viitsi enam seda skandaali uuesti lahti harutada ja uurida, mis seal siis ikka tegelikult oli. Inimestele meeldis ausus (loe: otsene pöördumine) ja nad andestasid talle.

Teisel pool ookeani lintšitakse samal ajal ära ilmakuulus näitleja Kevin Spacey, kes lükanud kaks aastakümnet tagasi voodile pikali teismelise poisi. Mees kirjutatakse välja stsenaariumitest ja isegi üks valminud film läheb ümbertegemisele. Ka Spacey tunnistas oma viga, aga selleks hetkeks oli ta juba hukka mõistetud. Loomulikult pole teod võrreldavad, aga isegi fakt, et ta on rahva seas palavalt armastatud, ei võtnud temalt süüd. See on nagu vanglapõgenikega – teatud osa rahvast elab neile kaasa ja loodab, et nad pääsevad. Kes meist ei teaks kriminaalromanssi Bonnie ja Clyde osalusel, kellele hoidis põialt kogu Ameerika. Aga tegelikult olid need noorukesed superstaarid ikkagi kaabakad, ükskõik, kuidas seda ka ei serveeritud. Aga nad suutsid jätta võitjate mulje kuni lõpuni.

Tõrva vallavolikogu valimistel oli võitja, olid need, kes jätsid mulje kui võitjatest, ja väga halvad kaotajad. Miks? Vaadates, kuidas pärast kaklust ikka veel rusikatega vehitakse ja võitjate pihta tuld antakse, tekib päris palju küsimusi. Ma ei mõtle siin opositsionääride poliitilisi mängu, vaid otsest isikutevahelist arveteklaarmist. Ja seda teevad isegi need, kellele rahvas ei usaldanud mandaati oma ideede ja arvamus avaldamiseks volikogus. Aga endiselt arvatakse, et nemad olid paremad ja nende ideed ainuvõimalikud. Kui õpetaja paneb sulle hindeks „kaks”, siis sa ei lähe ju samasugust tööd uuest esitama?

Kui rahvas on oma valiku teinud, siis miks siis neid valikuid halvustada? Kui öelda, et valed inimesed said võimule, siis öeldakse sellega ju ka, et rahvas on loll. See on sama, kui pärast jalgpallimatši ütles kaotajate treener „vastased olid ikka täna väga kehvad”. See tähendab ju tegelikult, et nende enda sooritus oli sellest kehvast veelgi kehvem – või võitis kahest halvast parem.

Ma tahaks näha rohkem häid ja sirgeseljalisi kaotajaid Tõrva vallas. Olgu selleks siis poliitika, spordivõistlus või konkurss mõne ametikoha puhul. Te ei muutu sellest halvemaks, kui oskate au anda parimatele. Täna olete hea kaotaja, homme legendaarne võitja. Täna halb kaotaja, homme võitja, kellele rahvas ei aplodeeri.

Kaotagem stiilselt ja... armastage!

Jaanis Ilves

Hea elu paradoksid

Enamus meist on kuulnud naljakatest keeleparadoksidest nagu:

„Miks on suhkru hind soolane?” või „kas lõunasse sõitev laev võib ka põhja minna?” ja „kas raudsed närvid võivad ka rooste minna?”.

Tundub, et päriseluga pole neil miskit pistmist. Meie igapäevane eluolu on ju üdini mõistusepärane, ratsionaalne ja kohati ökonoomnegi. Arvatavasti ei sõida keegi tööle või toidupoodi suure ringiga. Me tahame säästa energiat, aega ja raha. Kokkuvõttes ikkagi raha, mille kokkuvõttes võimaldab meil kasutada säästetud mujal. Kokkuhoiulooika komistab, kui kohtame kaubanduses pakkumisi: „Osta kaks – saad kolmanda pealekauba” või „kuluta rohkem- säästad rohkem”. Kas pole paradoksaalne? Loogika ütleb, et milleks mulle kolm, kui kahtlen, kas ma seda ühtainustki tegelikult vajan. Ostan, sest eks head asjad kulu ikka ära, ja kui ilma saab, siis miks mitte võtta. Konks peitub selles, kas ma tean, mis on hea, mis halb. Iga normaalse mõistusega inimene eristab selgesti head ja halba. Tegemist on ju vastanditega. Headust ja heaolu saab keegi nautida, keegi saab kasu. Halba olukorda ei soovi keegi. Siiski esineb sageli olukordi, kus kõik nagu oleks selge, kuid samas ei ole ka. Kujutlege, et meil on linnas väga ohtlik ristmik, kus nähtavus on halb ja potentsiaalselt võib seal iga päev juhtuda avarii ning keegi võib viga saada. Seda ristmikku siiski keegi ümber kujundama ei vaevu, sest liiklejad aduvad selle ohtlikkust, on ettevaatlikud ja märkimisväärseid õnnetusi ei juhtu. Teiste sõnadega: ristmik on halb, aga tänu sellele halvale on liiklejad ettevaatlikud ehk head. Kujutage nüüd ette, et ühel päeval toimub siiski mitut ohvrit nõudev avarii. Toimunu kvalifitseerub selgelt halvaks, kuna inimesed said kannatada. Otsustajad aga tunnevad endil süüd, kusagilt leitakse raha ja ristmik ehitatakse ümber.

Loogika ütleb, et milleks mulle kolm, kui ma kahtlen kas ma seda ühtainustki tegelikult vajan.

See on ju hea. Seega halb asi vallandas protsessi, mille tulemusena sündis hea. Kas see vahejuhtum oligi siis nii üdini halb? Samas, kui jätkata antud kujutelmale kerimist, siis nimetatud ristmik on peale ümberehitamist väga turvaline. Mitukümmend liiklusmärki ja noolt juhendamas, pimedal ajal valgustatud, selgelt eristatavad sõidusuunad jne. Aeg möödub, kõik on üliturvaline ja liiklejad muutuvad seetõttu lohakaks. See justkui

enam ei ole väga hea. Paradokse sisaldav elu on seega keeruline.

Tundub, et vanasti oli hea ja halva eristamine pisut lihtsam, ja paistab, et enamus sai ka sellest ühtemoodi aru. Kui keegi meie esivanematest avastas, et kivitükiga, kui sellele vars taha siduda, saab hoopis kõvemini virutada, oli ta sellest vaimustuses ja näitas teistelegi. Kes sellist lahendust nägi, võttis kohe õppust ja toimus üldine areng. Tulemus tuli kiiremini kätte ja väsitas vähem. Täheand sündis midagi head. Samas sai õpituga edukamalt korda saata ka pahategusid.

Inimkond tervikuna on eelkäijatega võrreldes teinud läbi väga võimsa arengu. Me oleme suutnud varustada imelise elektrienergia suure osa planeedist. Mõned inimkonna esindajad olla isegi kuu peal käinud. Meie kõigi käsutuses on asjapulk, mille abil suudame näpuliigutusega vestelda sõbraga isegi siis, kui too viibib meie kodulinnast suurimal võimalikul kaugusel, kasvõi teisel pool maakera Lihavõttesaarel. Tean, millest räägin, sest proovisin ja töötas.

See kõik on hea.

Samas võib samasuguse väikese näpuliigutusega maa pealt pühkida miljoneid liigikaaslasi ja lokaalselt tuhaks põletada sajanditega tekkinud kultuurikihi.

See vist ei ole hea.

Kujutleme, et juhtub midagi fataalset. Keegi kuri liigikaaslane otsustab meid sest eelpool mainitud imelisest elektrienergiast ajutiselt vabastada. Kui paljud meie kõrgesti arenenud ühiskonna liikmed suudaksid ses külmas ja pimedas maailmanurgas ellu jääda?

Kindel on see, et mida arenenumaks saame ühiskonnana tervikuna, seda abitumaks muutume üksikisikuna.

Päevakajaline näide.

Valitsus tahab, et rahvas tervem oleks ja haigekassa kulud väheneksid. Hea soov.

Plaan on tõsta alkoaksiisi näiteks viissada protsenti. Hea plaan.

Juukse vähem, kuna jook on kallim, ja kuna jook on kallim, siis aktsiisi laekub riigikassasse ikkagi rohkem. Laekuvast lisarahast saab kultuuri- ja spordivaldkondadele eraldada täiendavaid toetusid.

Kõlab hästi.

Nüüd on selgumas, et eksisteerib grupp halbu kodanikke, kes ei mõista seda head plaani, ja selle asemel, et vähem juua ja selle vähese eest rohkem maksta, sõidavad hoopis naaberriiki joogipoolise järele. Hea plaani tulemus on halb, sest inimesed joovad ikka endiselt, ja aktsiisi laekub veel vähem kui varem - samuti halb.

Kuidas saab olla, et hea mõte ja hea

plaan annavad kokku hoopis halva tulemi. Hea ja halb käivad ju koos. Kuhu kadus hea? Jällegi paradoks.

Hea on olla rikas. Halb on olla vaene. Kõik on suhteline. Kumb on vaesem: kas kodutu, kes korjab pudeleid, et saadud raha eest söögipoolise eest tasuda, või rikas, kel pole piisavalt raha, et omale Kreeka saarestikust üks saar osta?

Esimene saaks oma asjad korda paarikümne euroga, kuid teisel on unistusest puudu paarkümmend miljonit. Puhtma-temaailiselt on vaesem teine.

Rikkuse ja vaesuse suhtelisusest veel üks näide.

Kui paljud meie kõrgesti arenenud ühiskonna liikmed suudaksid ses külmas ja pimedas maailmanurgas ellu jääda?

Eestis tegutsevad pangad toodavad endile laenude ja teenuste osutamise aastast puhaskasumit ca 400-500 miljonit. See tähendab, et iga jumala päev, sadagu vihma või lund, olgu pühad või paast, pangad teenivad päevas ca poolteist milli kasumit. Oletame, et see on hea.

Teades seda, kirjutad pangale mureliku kirja, et meie väikelinnas pole panga klientidel mingisugust sularaha arvele paneku võimalust. Kas nad saaksid selles osas midagi ette võtta...? Selle peale vastatakse sulle viisakalt, et kahjuks teie piirkonnas kujuneb selle teenuse osutamine meie pangale kui äriühingule mõttetult kulukaks.

Tekib küsimus, kui suur kasum on piisav? Millal on küllalt ehk millal on hea? Eelnev oletus osutus valeks.

Meie linnale ehitatakse keskväljakut, seda, mida on lubatud ja oodatud enam kui kakskümmend aastat. Seda nüüd lõpuks ehitatakse.

See on hea.

Ehitusprotsessiga kaasneb aga ka hulga ebamugavusi. Paljud linnakodanikud peavad seetõttu sõitma kodu ja töö vahet suure ringiga. Ei pääse enam poodi. Peab parkima kaugemale kui tavaliselt. Kõige muu ebameeldivaga kaasneb palju pori. Mõnest tagatänavast on saanud ajutiselt peatänav ja selline asjade käik seadetele elanikele enam ei sobi. Nad on vedanud kohale suured kivirahnud, millega märgistavad oma territooriumi. Tülikaid ringiga sõitjaid olgu teavitatud, et siin ei sõideta ja seal ei pargita. Me küll tahame, et linn areneks ja et avalik ruum meie kõigi silma rõõmustaks, kuid selline käitumine jätab mulje, nagu kõik see pori ja muu halb jääks meile, ehitatav hea ja ilus aga lähaks jälle naabervabariiki.

Kadi Kolk

Tõrva Dokfest täitis kinomaja filmisõpradega

Möödunud nädalavahetusel jõudis lõpule neljas Tõrva Dokfest, mis tõi väikelinna 12 dokumentaalfilmi ja täitis ajaloolise kinomaja filmihuvilistega üle Eesti. Nelja päeva jooksul osales festivalil üle 500 külastaja.

Selle aasta festivaliprogrammi iseloomustav joon oli filme läbiv armastuse temaatika ning rahvusvaheliste filmide kõrval linastus seekord oluline valik kodumaiseid dokumentaalfilme.

Neljapäeval alguse saanud festivali avas Minna Hindi film „Appi, ma vajan armastust”, mis jutustab loo noore mehe armastuseotsinguist ning lõpetas Eesti publiku südamed võitnud „Kedi”, sisevaade Istanbuli tänavakasside ellu. Laupäeval said filmisõbrad uudistada spetsiaalselt kohale toodud kinoprojektorit ning näha oma silmaga filme 16-millimeetrilisel filmilindil.

Publikul avanes võimalus filmitegijatega kohtuda ja diskuteerida. Sel aastal olid filmimeeskonnast kohal Eesti filmitegijad Sandra Jõgeva, Igor Ruus, Marianna Kaat, Priit Valkna, Martin Männik ja Minna Hint, erikülalistena rääkisid filmide teemal ka Uku Visnapuu ja Marcus Turovski.

Festivali peakorraldaja Liisa Nurmela sõnul on võimalus filmitegijatega otsekontakti saada ja arutellu astuda väga oluline osa filmifestivalist: „Nii nagu varasematel aastatel oli meie eesmärk ka sel aastal kutsetada festivalist osa võtma võimalikult paljud filmitegijad. Võimalus pärast filmi vaatamist filmi autoritega vestelda andis festivalikogemusele väga palju juurde ning võimaldas erinevaid vaatenurki paremini avada.”

Populaarsemateks filmideks osutusid sel aastal kodumaine „Nõukogude hipid”, Terje Toomistu film Nõukogude Liidu hipiliikumisest ja „Kedi”, Ceyda

Populaarsemad filmid said nautida suurt publikuhoovi. Fotod: Paul Poderat

Legendaarses kinomajas pakuta ka söögi- ja joogipoolist ning meeneid.

Toruni dokumentaalfilm Istanbuli tänavakassidest.

Tõrva Dokfest toimus neljandat järjestikust aastat Tõrva ajaloolises kinomajas Koit 19.-22. oktoobril 2017. Festivali eesmärk on avardada ühiskonnas arvamuste vaatenurki kodumaise ja rahvusvahelise kinokunsti kaudu. Selleaastase festivali noor korraldusmeeskond koosnes TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia kultuurikorralduse eriala lõpetanute, kinohuvilistest ja vabatahtlikest üle Eesti. Festivali peakorraldaja oli Liisa Nurmela, programmijuht Mai Kroonmäe ja kunstiline juht filmi-

režissöör Marianna Kaat, festivali turunduse ja kommunikatsiooni eest hoolitsesid Hedi Armulik ja Kadi Kolk, sponsorlusega tegeles Mait Vesker ja visuaalse identiteedi lõi Katrin Nõu.

Festivali korraldasid MTÜ Rabarebased koostöös Tõrva linna ja filmiproduktioonifirmaga Baltic Film Production. Festivali toetasid Eesti Kultuurkapital, Eesti Filmi Instituut, MTÜ Mondo, Eesti Arengukoostöö, Mulgimaa Arenduskoda, Norra Saatkond, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, kohalikud vallavalitsused ning teised toetajad.

Lugedes taas Orava Elmari meenutusi...

Peep Leppik

„Aeg kaob väga ruttu. On vaja kiirustada!...” kirjutab autor õigusega oma pöördumises lugejale. Aga suur elukogemus on ju midagi niisugust, mida ei anna ei Harvard ega Oxford, see lihtsalt on ja nii jätkub ka lugusid. Oma kuuendas raamat „Hetki minevikust“ (2017) meenutab Elmar Orav taas pisitillukesi kilde käidud teelt. Ta teeb seda ikka kuidagi soojalt, mingi kurva inimliku alatooniga ja arvan, et enamasti ka nn lihtsate inimeste jaoks...

Kardan, et „suured tegijad, pildil olijad, karjääriinimesed ja seltskonnastaarid“ ühe „provintsliku“ ehkki põlise Hummuli mehe raamatut küll lugema ei hakka... Lugeda (olgu või üks raamat kümne aasta kohta!) tuleb ju maailma bestselleid, kus kindlasti „seksi ja äksi“, ja – inglise keeles. Siis on millegagi ka eputada... Aga nii on tulnudki meie ellu labasus ja jöhkrus, sest puudub võrdlusmaterjal.

Arvata võib, et isegi soomlased ei passi nende inimeste lugemisvarasse. Loen just Olavi Paavolaise (1903-1964) 700-leheküljelist „Sünget monoloogi“ Piret Saluri suurepärase tõlkes. Millised nõtked Ida-Karjala vaated-kirjeldused Jätkusõja ajast – Karjala kannaselt pärit mehe arutlevas päevaraamatus. Isegi

üks lause täis tundeid, näiteks: „Oh neid Karjala metsade päikeseloojanguid!...” Nutitelefoniga istunud inimene siit küll midagi ei leia... Egas muidu oleks see 2013 ilmunud raamat Tõrva raamatukogus oodanud neli aastat esimest lugejat...

Elmar Orava raamatut lugesin vahetult enne seda ja samasuguse huviga. Tema lause on teistsugune – taotluslikult lihtne, murdesõnadega „maitsestatud“... Aga autori omanäoline stiil teebki loomingut alati huvitavaks... Ja kui rahamaailm oleks raamatu väljaandmist tõsisemalt toetanud, oleks värvitrukkis Henn Soopalu lausa koduselt mõjuvad maalidki hakanud koos tekstiga särama...

Et Eesti Ülikoolide Kirjastus andis augusti lõpus välja minu raamatukese „Homo sapiens on suremas...“ teaduspõhiste esseedega mõtlemise kängumise argielus (see on nn heaoluühiskonna probleem laiemalt), siis ütlesin Elmar Oravale kord Tõrva „uues bussijaamas“ kohtudes – kirjuta midagi ka tänapäeva elust! „Võiks küll, aga siis tuleb hakata kirjutama sahtlisse...“ Täiesti selge – kommertsilm ja võimuinimesed ei talu ju kunagi tõeraakimist, sest elutõde on ka Orava kreedo.

Nutikamalt, virtuaalsemalt, globaalsemalt - pilvedesse

Maila-Liisa Liiv

6.-12. novembril toimus traditsiooniline noorsootöö nädal, mis sel aastal oli pühendatud nutika noorsootöö teemadele. Nädala eesmärgiks oli juhtida tähelepanu nutikate ja digitaalsete võimaluste kasutamisele noorsootöös.

Eestvedajaks oli Eesti Noorsootöö Keskus, kelle koostööpartnerid nädala jooksul toimivate sündmuste korraldamisel olid Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, Eesti Noortehenduste Liit, Eesti Noorsootöötajate Kogu ja SA Archimedese noorteagentuur.

Tõrva Avatud Noortekeskus kutsus noorsootöö nädala raames noori üles tegema GPS-kunsti. Lisaks kaardistas noorsootöötaja Kertu juba varakult noorte nutiharjumusi. Tema poolt läbi viidud küsitluses selgus, et noored saavad enim infot läbi Facebooki ning et oma nutitelefone kasutatakse peamiselt sõpradega suhtlemiseks ja vähemal määral ka mängimiseks. Noorte seas on populaarseimateks äppideks Instagram, Youtube, Messenger, Facebook ja Snapchat.

ELVAS
(OLEREXI TANKLA VASTAS)

OTEPÄÄL
(TECHNE KÕRVAL)

VILJANDIS
(RAELI KESKUS
DECORA VASTAS)

SÜGISENE HOOLDUSKAMPAANIA
03.10.17 - 30.11.17

**TOO OMA MOOTORSAAG, TRIMMER,
LEHEPUHUR, HEKIPÜGAJA HOOLDUSESSE!**

Vahetame filtrid ja künkla ning seame masina talveks valmis!

**LISAKS E-POES JA ESINDUSTES
PALJU TOOTEID JA TARIKUID KUNI -15%**

WWW.OKOPESA.EE
info@okopesa.ee

www.saag24.ee

SAAG 24

Maila-Liisa Liiv

Käimas on noorte ettevõtlikuskonkurs "Nupp nokib"

SA Valgamaa Arenguagentuur korraldab Eesti Regionaalfondi meetmest "Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine" tegevusena "Piirkondlikud algatused tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamiseks" noorte suunatud ettevõtlikuskonkurssi "Nupp nokib".

Sel aastal on noorte ettevõtlikuskonkurssile "NUPP NOKIB" end registreerinud 31 võistkonda kõikjal Valgamaalt. Konkursi eesmärk on tekitada noorte seas huvi Valgamaa majanduse arenguperspektiivide vastu. Osalejad on Valgamaa koolide 7.-12. klassi 1- kuni 5-liikmelised võistkonnad. Konkursil osalemiseks esitavad võistkonnad oma äriideed. Et äriideest valmiks toode, pakutakse osalejatele erinevaid ettevõtlusteemalisi koolitusi.

Tulu jääb lastele

Valminud tooteid müüakse laetadel ja läbi sotsiaalmeedia. Noored teevad enda mini- ja õpilasfirmadele Facebooki või Instagrami kontod ning saavad juhiseid, kuidas neid sotsiaalmeedias turundada.

Lisaks müügist teenitavale tulule on noortel võimalik pretendeerida auhindadele, mis on välja pandud parimatele mini- ja õpilasfirmadele.

Käärikul toimunud "Nupp nokib" loovuskoolitusel oli lõbus nii lastel kui juhendajatel. Foto: Erakogu

I koha auhinnaraha on 500€, II koht saab 300€ ning III koht võib saada 200€.

Tõrva vallast on kokku osalemas 6 minifirmat, 3 neist Hummuli Põhikoolist, 2 Tõrva Gümnaasiumist ja 1 Ala Põhikoolist.

Hummuli Põhikooli noored valmistavad käsitööšokolaade, pagaritooteid ja vetsuvilesid. Tõrva Gümnaasiumi õpilased valmistavad kehahooldustooteid ja mängukaarte. Ala Põhikooli õpilastest koosnev minifirma valmistab

küünlaid. Mariina, Gerli ja Valerie, kes käsitööküünalde valmistamise ideele tulid, ütlevad ise oma toodete kohta, et tegemist ei ole tavapärase poeletilt leitavate küünaldega ning need on ideaalsed jõulupakkidesse panekuks.

Ettevõtlikuspisiku saamine

Kui Ala Põhikoolis ja Hummuli Põhikoolis on õpilastel antud konkursil osalemine kujunenud juba pigem heaks traditsiooniks, siis rõõm on näha, et seekordsele konkursile on oma äriidee esitanud ka kaks Tõrva Gümnaasiumi võistkonda, kellest ühel on toode juba valmis.

Tõrva Gümnaasiumi minifirma, Ilu Purgis, valmistab loodusõbralikke kehakoorijaid, kehasufleesid ja huulepalsameid. Kehakoorijad ja -sufleed on pakendatud kaunitesse purkidesse, millest tuleneb ka minifirma nimi. Brit Marii, Janely ja Sandra, kes on antud minifirma asutajad, on oma toodete valmimise 100%-liselt pühendunud ning soovivad pakuda tarbijatele kvaliteetseid ja kehasõbralikke tooteid. Noorte pealehakkamist näitas ka julgus oma tooted Tõrva Kinomajas toimunud kirbukal letti lüüa.

"Nupp nokib" konkursil osalemine annab õpilastele palju teadmisi sellest, kuidas ühe firmaga majandamine käib, kuidas teha meeskonnatööd ning kuidas oma ideid teistele müüa. Kõik need teadmised on noortele tulevases tööelus äärmiselt kasulikud.

Toimus lapsevanematele koolitus "Vanema roll laste suhete toetamisel"

Maila-Liisa Liiv

19. oktoobri õhtul kogunesid ootusärevad lapsevanemad Greete motelli, kus toimus vanematele suunatud koolitus. Lektoriks oli gestaltpsühhoterapeut Merit Lage.

Merit Lage on lisaks praegusele terapeudi, superviisori ja koolitaja rollile ka koolis töötamise kogemus. Ta on programmi "Kiusamisest vaba kool ja lasteaed" ja sekumise meetodika "Ühise mure meetod" koolitaja. Ühtlasi on Merit nii juhtide kui ka õpetajate superviisori ja tegeleb coachinguga.

Kolmepoolne koostöö

1,5 tunni jooksul tutvustas Merit Lage osalejatele nii kiusamisest vaba kooli ja lasteaia põhimõtteid kui ka seda, kuidas vältida konflikte, suheldes oma lapse ja haridustöötajatega. Kuigi näited ja praktilised harjutused olid suunatud pigem koolielus tekkivatele olukordadele, siis tegelikult annab välja too-

dud käitumismudelit rakendada ka mujal. Koolitaja peamine sõnum oli probleemkohtade lahendamisel lähendada põhimõtteid, et lapse, kooli ja vanema koostöö peab jätkuma veel palju aastaid ning seetõttu tasub neid suhteid hoida ja teha omalt poolt kõik selleks, et suhted püsiksid usalduslikud ja head. Suhetes lapsega soovitas ta teha kokkuleppeid ning uurida lapselt, millised on tema ettepanekud olukordade lahendamiseks.

Praktilise harjutuse käigus jagati lapsevanemad kahte leeri, kus üks pool täitis vanema ja teine õpetaja rolli. Ülesande jooksul tuli leida mõlemal poolt rahuldav tulemus, kasutades selleks aktiivset kuulamist ja peegeldamist. Eesmärgiks oli jõuda lahenduseni ilma teise poolega konflikti minemata. Lapsevanemad lahendasid ülesande entusiastlikult ja ladusalt ning võtsid ilmselt koolitusest kaasa nii mõnegi praktilise nipi, mida reaalses elus kasutada.

Positiivne tagasiside

Vanematele suunatud koolituste korraldamisega soovivad piirkonna noorsootöötajad panustada hea koostöö tekkimisele ning võimaldada lastevanematel saada rohkem neile vajalikke teadmisi. Koolituse olulisust näitas ka vanematelt saadud positiivne tagasiside ja soov teinigi kord, ning isegi pikema koolitusega, saada teadmisi erinevatel laste kasvatamist puudutavatel teemadel. Vanemad on noorsootöötajatele väärtuslikeks partneriteks, ühiselt on võimalik palju ära teha ning panustada sellesse, et meie lastel ja noortel oleks piirkonnas hea elada ning neil oleks piisavalt meeleväärseid vabaajategevusi.

Koolitust rahastati haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Eesti Noorsootöö Keskuse poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmi "Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine" kirjeldatud tegevuste raames.

KUTSE

XI Mulgi konverents 23.11. 2017 Tõrva linnas Tõrva gümnaasiumi saalis

Programm

Päeva juhib Urmas Tuuleveski

10.30 Hommikukohv ja registreerumine

11.00 Avamine

Muusikaline tervitus Tõrva muusikakooli õpilastelt. Tervitussõnad

11.15 - 12.00 Tark meediasuhtlus ja oskuslik mainekujundus. Ingrid Veidenberg Meediakool ja Eesti Päevaleht

12.00 - 12.30 Mulkide osturänne 19. sajandil ja selle järelmõjud. PhD Kersti Lust Helsingi Ülikoolist

12.30 - 13.15 Mulgi rahvanimetuse saamisloost. Kust mulgid endale nime said? PhD Taavi Pae Tartu Ülikoolist ja PhD Helsingi Ülikoolist Kersti Lust

13.15 - 13.40 Kohvipaus

13.40 - 14.15 Lood ja inimesed. Mulgi lood. Litteraat Heiki Raudla

14.15 - 14.40 Mulgi elamuskeskus. Mulkide tulevane maamärk!? MKI vanem ja Tõrva valla vallavanem Maida Ruusmann

14.40 - 15.00 Mulgimaa Uhkuse 2017 väljakuulutamise!

Järgmisele MKI vanemale ametiketi üleandmine

15.00 Moderaatori kokkuvõtte ja päeva lõpp

Konverentsi korraldavad Mulgi Kultuuri Instituut ja Tõrva linn.

Toetab Mulgimaa kultuuriprogramm

Konverents on huvilistele tasuta, soovitatav on siiski eelnev registreerumine.

Info ja konverentsile registreerumine mki@mulgimaa.ee, Kaja Allilender 5185371

Silvi Veski

Tõrva Puuetega Inimeste Liit 25

Meil on oma riik, oma lipp ja vapp, me saame ametiasju ajada oma armsas emakeeles. Ja mis üllatus, on tunnustatud isegi puuetega inimeste olemasolu. On aasta 1992.

24. septembril kogunes grupp inimesi Valga tn 40 majja, kus tollal asusid sotsiaalabiameti tööruumid ja tegutses supiköök. Sealse söögitoas pandi alus mittetulundusühingule Tõrva Invaühing, mille kiitis heaks ka kohalik omavalitsus. Juhatus valiti kolmeliikmeline, sinna kuulusid Laine Ilisson, Maie Kraus ja Anu Veiderpass. Maie enam kahjuks meie hulgas ei ole ja Anu elab juba pikemat aega Soomes, küll aga on Laine täna meiega. Asutajaliikmeteks olid veel Maire Lilleorg, Eduard Ilisson, Ville ja Sirje Kirsipuu ning mitmed teised. Algul käidi koos ikka sööklas, kuid teatud ajal eraldati ruumid Männiku tn 5 majja, kus pesitsetakse siiani. Kahjuks ei ole tollest ajast alles ühtki kirjalikku paberit, seega kogu see jutt põhineb liikmete mälestustel.

Anu oli väga teotahteline ja aktiivne inimene. Ta organiseeris sõprussidemed Soome Nokia invaühinguga, kellega tehti koostööd palju aastaid. Soomlased, lahke rahvas, varustas ühingu humanitaarabi korras riiete ja mitmesuguste abivahenditega. Korraldati ühiseid laagreid nii Soomes kui Tõrvas. Rahaliselt toetas ka kohalik omavalitsus. Üldse oli ühing kõrgel järjel, kuna jõuti osta isegi oma buss, olgugi et vana, kuid tänu millele saadi palju ringi liikuda. Bussijuhi ametit pidas Ants Kurn. Käidi ekskursioonidel, nii spordi- kui puhkelaagrites, teatris jne. Võeti osa iga-aastastest õppepäevadest Karaskil, mille korraldasid ja rahastasid rootslased Lõuna-Eesti invaühingutele. Ka õhtud olid seal tihedasti sisustatud, mida kohalkäijad meenutavad siiani suure rõõmuga. Kuna liikmete hulgas oli tollal nooremaid ja tegusaid inimesi, moodustati näitering Tegusad. Anu oli juhatajaks 9 aastat.

Järgmine juhataja oli Kalle Maijo Hummulist ja raamatupidajaks Merike Palumaa. Kalle ajal tuli mingil põhjusel ühingu nime muuta. Uueks ametlikuks nimetuks sai Tõrva Puuetega Inimeste Liit, kuigi rahvasuus kannab ta siiani invaühingu nime. Meenutuste põhjal hakkas Kalle ajal töö kuidagi soikuma ja ega sellest ajast erilisi mälestusi ka ei räägitud.

Vahepeal oli olnud veel mõni ajutine juhtkond ametis. Ja siis valiti uus juhatus, mis pidas vastu 11 pikka ja tegusat aastat, eesotsas esinase Ersika Ilissoniga ning juhatusel liikmete Ljuba Leppiku

Rõõmu jagus peol kõigile. Fotod: Erakogu

Suurele juubelile tuli kokku saalitäis rahvast.

Head- paremat jagus kõigile kohalolijatele.

ja Tiiu Juhansoniga. Ühing sai uue hoo sisse. Veel mõnda aega oldi sõprussidemetes soomlastega, kuni see vaikselt häabus. Uued sidemed loodi erinevate ühingutega siinsamas Eestis. Aktiivselt võeti osa igasugustest üritustest, laagritest, õppepäevadest, käidi erinevatel ekskursioonidel, põigati ka Läti ja Soome. Aktiivselt hakkas tegutsema näitering, mille esimeseks juhendajaks oli Salme Sepp, pärast teda juhendas Saale Markvart ning lühikest aega Külli Alumäe. Võeti osa puuetega inimestele korraldatud vabariiklikest iga-aastastest taidlusfestivalidest Viljandis, kus saavutati häid kohti. Kui ma ei eksi, siis vähemalt korra tuldi ka päris esimeste hulka ja truppi premeeriti. Esinetud on nii kohalikul laval kui mujal. Lugu hallipüksi hiidlasest kanti ette isegi Valgas maakondlikul ülevaatusel, kuna aga lugu oli lühem kui pool tundi, siis ta hindamisel arvestusse ei kuulunud. Osteti boccia pallid, õpiti mäng selgeks ja hakati käima võistlustel. Oodatuid üritusi on olnud osavõtt

kolmepäevasest perelaagrist Käs- mus, ka siiani. On käidud ka Toompeal oma muresid kurtmas.

Aastatel 2007-2011 on kroonikat kirjutanud Helgi Teenurm. Minister, kahjuks nime pole kirjas, on Ersikat autastanud tänukirjaga, ka on Ersika kohtunud mulkide päeval president Ilvesega. Kroonikas on Valgamaalase artikkel aastast 2007, mille pealkirjaks on „Puuetega inimesed teevad omavahel koostööd“, kus on kirjutatud: „On raske sõnades väljendada, missugust aktiivset tööd puuetega inimesed koos oma esinase Ersika Ilissoniga teevad. Kui ümberkaudsed omavalitsused räägivad liitumisest, siis puuetega inimesed on juba ammu tihedat koostööd arendanud. Siin on rahvast nii Tõrva linnast, Hummul, Põdrala ja Helme vallast“. Seda on öelnud ühingu 15. sünnipäeval tollane linnapea Agu Kabrits. Ja nii see tegelikult on ka praegu.

Liikmed vaheldusid, kes jäi vanuse pärast kõrvale, kes muul põhjusel, pidevalt tuli ka uusi juurde. Oli aeg, kui käidi kohal isegi kaks

korda nädalas. Osteti kangasteljed, mis küll mõne aja pärast ära müüdi. Aastad läksid ja Ersika tundis, et hakkab väsima ja ega terviski enam kiita ei olnud. Nii ta enam uutel valimistel ei kandideerinudki.

Aastal 2014 valiti uude juhatusse Silvi Veski, Ljuba Leppik ja Helga Soomets. Käesoleval aastal astus Helga Soomets juhatusel liikmest tagasi ja tema asemele valiti Helga Kriisa. Nagu öeldakse, ennast kiitmast me ei väsi, kuid töö jätkus. Kahe eraldi asetseva toa asemele pakkus kultuurimaja juhataja Pille meile kõrvalasuvat kolmetoalist, süda hõiskas ja peagi olime uutest ruumides. Koos käiakse igal kolmapäeval, räägitakse uudiseid, tegeldakse hobidega. Tuleb tõdeda, et ka need ruumid kipuvad meile juba kitsaks jääma.

Nagu varemgi, käiakse korra aastas mõnel laadal, külastatakse teatritendusi, ekskursioonid on endiselt moes. Aastatega on omaseks saanud bussijuht Kalju, kes vaatamata päevale või kellajaale on ikka meid nõus sõidutama. Iga-aastased suvised

piknikud peetakse erinevates kohtades. Tähistatakse nii riiklikke kui rahvakalendri tähtpäevi, peetakse meele sünnipäevalapsi jne. Läänud aasta suuremaks ürituseks oli laste uste päeva korraldamine, mida kajastati ka Valgamaalases. Talveperioodil käiakse Abja Gümnaasiumi ujulas sauna- ja basseini mõnused nautimas. Uueks traditsiooniks on kujunenud infopäevade korraldamine, kuhu on kutsutud erinevaid lektoreid rääkima. Samuti on meenutatud reisimuljeid ja linnaisadelt aru päritud.

On tekkinud ka suur huvi spordi vastu. Korra kuus käiakse Valgas bowlingusaalis treeningutel, osaletakse Eesti Invaspordi Liidu poolt korraldatavatel vabariiklikel bowlingu ja boccia võistlustel. Koju on toodud nii karikaid kui ka aukirju.

Meie ridadesse on lisandunud liikmeid ka Puka vallast ja isegi Tartumaalt Kirepist. Noorim liige ühingu on 41- aastane ja vanim, Leida Sõlg, tähistab novembris oma 92. sünnipäeva.

25 aastat, on seda vähe või palju? Parasjagu selleks, et täisikka jõuda, vähe selleks, et raugana end tunda. Kuid täna, täna me kõik noored oleme veel ja täiseast järgmise juubeli poole teel!

Meie ühingu pidulikku üritust austasid oma kohaletulekuga toonased linna- ja vallajuhid. Tõrva linnapea Maido Ruusmann, volikogu esimees Kalle Vister ja Põdrala vallavanem Aivar Uibu, kultuurimajast Pille Ilisson ja Reet Koppel, vabatahtlik abistaja Eero Viisu ning Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevjuht Jaanika ja raamatupidaja Merike.

Kogu meie kollektiivi poolt suur tänu teile igasuguse toetuse ja organiseeritud ürituste eest!

Kui 2013. aasta KOV valimistel piisas Tõrvas 24, Helves 22, Põdralas 15 ja Hummulis 13 häälest, et osutada valituks, siis seekord oli vaja saada 37 kaasvaldlase toetus.

Kaks vallavolikokku valituks saanud liiget said rohkem e-hääli kui paber kandjal olevaid. Karl Kirdi hääletasaagist moodustasid e-hääled 53% ja Ilona Leetma puhul koguni 79%!

Ainukesed kandidaadid, kes said igast jaoskonnast vähemalt ühe elektroonilise ja ühe paber kandjal hääle, olid: Mairo Ruusmann, Kalle Vister, Ants Taul, Toivo Põldma ja Tarmo Tamm.

Egon Ilisson

Erakordne valimisaktiivsus tõstis troonile Reformierakonna

Üks mu sõjaväekaaslane ütles enne valimisi: „Ah, te mulgid, ei raatsi ju oma häältkki kellelegi ära anda“. Läks aga teisiti, väga palju teisiti.

65,9% valimisaktiivsust on pehmetl õeldes müstiline. Arvestades seda, et valimisõigus anti ka 16-17aastastele, kes on valimistel küllalt passiivsed, on see number, mille üle võib iga Tõrva valla elanik uhkust tunda. Hoolimine nii piirkonna heolust kui nendest inimestest, kes seda valda juhtima soovisid asuda, on tähelepanuväärne. Üle-eestilises pingereas said kõrgema valimisaktiivsusega uhkustada vaid Ruhnu ja Vormsi, aga näiteks Ruhnus on üldse kokku vaid 163 valimisõiguslikku inimest.

Rahva tahe

See, et nii suur hulk inimesi valimas käis, näitab aga selgelt rahva kindlat meelsust poliitiliste jõudude suhtes. Reformierakond võitis valimised kindlalt ja saavutas 21 volikogu kohast enamuse ehk 11. Ka sotsiaaldemokraadid võivad rahule jääda 6 kohaga. Nende koalitsioonipartnerid riigi valitsemise juures ehk IRL ja Keskerakond said mõlemad kaks kohta Tõrva uues vallavolikogus.

Valimiste suurima hääletasaagi kogunud uue vallavanema Mairo Ruusmanni jaoks oli hea tulemus oodatav, kuna tugeva nimekirja tugevad kandidaadid moodustasid tulemused kogumis. „Nagu ka varasemalt olen välja toonud, oli meie nimekiri kõige laiapõhjalisem, kõige suuremate kogemuste ja piirkonna jaoks tehtud tegudega, seda nii kohaliku omavalitsuse juhtimises, mittetulundussektoris kui ettevõtluses. Ja üks võimekas meeskond koos selgete tulevikuplaanide väljauõtle misega andis meie valijale kindluse, et meid võib ka edaspidi, nüüd juba uut Tõrva valda juhtima usaldada,“ tänab Ruusmann südamest kõiki, kes neile oma hääle usaldasid.

Reformi tugevuseks oli ka see, et valituks osutusid kandidaadid kõikjal suure valla pealt. „Peale asendus-

liikmete volikokku tulekut on volikogu koosseisus ülekaalus volinikud väljastpoolt Tõrva linna. See jutt ja kohati isegi hirmutamise, et volikogu saab Tõrva linna keskne, ei pidanud kuidagi paika,“ on Ruusmann rõõmus, et on väga tugev ülevallaline kaetus. See peaks kõigile Tõrva valla inimestele andma kindluse, et nende elukohta areng ja käekäik on omavalitsuses esindatud. „See annab tasakaalustatud arengule kindlasti hea alguspunkti, meil on otseinfo pea igast valla kandist,“ räägib vallavanem.

Konkurents viib edasi

Ruusmann tunnistab, et uus volikogu on kahtlemata aegade tugevaim, seda juba eelkõige volikokku sisse saanud kandidaatide hääle koguarvu poolest. „See annab volikogus tehtud otsustele ka suurema mandaadi. Samas ma ei taha nüüd õelda, et enne oleks volikogud nõrgad olnud, eks igaüks neist olnud lihtsalt oma nägu ja oma aktiivsuse ja võimekusega,“ räägib Ruusmann, et kuna senise nelja omavalitsuse peale olnud 46 volikogu liikme asemel on Tõrva vallavolikogus 21 kohta, muudab konkurentsi kohale suuremaks ja konkurents on alati olnud edasiviiv jõud. „Eks see

Mairo Ruusmann valiti vallavanemaks, Kalev Laul (vasakul) ja Aivar Uibu (paremal) saavad tööle asuda abivallavanematena. Erakogu

VALIMISTULEMUSED (SULGUDES MANDAATIDE ARV)

Eesti Reformierakond

47,4% hääletest (11)

Sotsiaaldemokraatlik erakond

26,4% (6)

Erakond Isamaa ja Res Publica

Liit 10,8% (2)

Eesti Keskerakond

9,1% (2)

Eesti Konservatiivne

Rahvaerakond 3,9% (0)

Valimisliit Helme Kihelkond

2,6% (0)

Parimad hääletasaagid

Mairo Ruusmann (REF) - 365 häälet

Tarmo Tamm (SDE) - 352

Enn Mihailov (REF) - 168

Kalle Vister (IRL) - 141

Ants Taul (EKRE) - 137

Aivar Uibu (REF) - 127

Tiiu Vips (REF) - 106

Eero Viisu (REF) - 83

Tõnu Jaansalu (REF) - 78

Toivo Põldma (Kesk) - 65

Agu Kabrits (REF) - 64

Indrek Sarap (SDE) - 60

Noored kandidaadid kogusid 286 häält

Nendel valimistel kandideeris ühtekokku 121 kandidaati, kelle hulgas oli suur hulk esmakandideerijaid ja ka mitmeid noori. Sel korral kandideeris alla 30-aastaseid (k.a) inimesi 15 ning neid jagus kõikidesse nimekirjadesse. Kõigest kolm kandidaati olid varasemalt Tõrva piirkonna omavalitsuste volikogudesse pääsu proovinud, kes osutusid Tõrva valla-volikokku ka valituks.

30-aastased ja nooremad kandidaadid said kokku 286 inimese toetuse, mis oleks tähendanud ligikaudu 1,7 kohta volikogus, kui kõik oleksid ühes nimekirjas kandideerinud. 2010. aastast tegutsenud Tõrva Noortevolikogu praeguseid ja endiseid liikmeid kandideeris sel korral 5.

Esmakordselt kandidaadina üles astunud ettevõtja, fotograaf ja noortevolikogu liige Airika Vettik sai nendel valimistel 18 häält. „Mina jäin oma valimistulemusega väga rahule. Ilus tulemus esimesel kandideerimisel. Tulemus näitas,

et mul on Tõrvas mõttekaaslasti, kellega üheskoos tegusid teha,“ kommenteeris Airika Vettik oma valimistulemust. Ta lisas, et kandideerimine oli tema jaoks täiesti uus kogemus: „Kuna kandideerisin esimest korda, siis sai palju kuulatud inimeste muresid ja probleeme ning kuidas neile lahendus leida.“ Ta ütles, et oli üllatunud, et rahvas võttis noore ja kogenematu kandidaadi soojalt vastu: „Sellele leiab toetust olukorrast, kus inimene astus tänaval ligi ja avaldas toetust, et teen õiget asja.“ Airika lisas, et nüüd õige töö alles algab: „Nüüd hakkab töö pihta minul ja minu meeskonnal, sest soovivad ja lubadused tuleb täide viia. Minu jaoks on oluline, et meie noored saaksid teadmisi ettevõtluse vallas - erinevad seminarid, koolitused, heade/halbade kogemuste vahetamine ja töövarjupäevad. Lisaks ettevõtluse tutvustamisele on plaanis ka fotostuudios paar koolitust läbi viia, mis oleks suunatud noorele fotograafidele.“

Üliõpilane, õpetaja ja noortevolikogu endine esimees Romet Piller sai oma elu esimestel valimistel 33 häält. Volikogu kohast jäi teda lahutama kõigest 5 häält. „Olin Tõrva valla noorim kandidaat, seega võib esimese korra kohta rahule jääda küll. Häält võiks muidugi alati rohkem olla, aga samas annavad seekord saadud hääled motivatsiooni tegutsemiseks ja nelja aasta pärast uuesti kandideerimiseks.“ Romet tõi välja, et kuigi valimiste ajal kipuvad erakonnad ikka üksteist mustama, siis seekord avanes talle võimalus seda ka ise lähedalt näha. „Üllatas, et nii väikeses kohas ka ikkagi üksteise pihta pori loobitakse. Kas sellest kasu oli? Selles ma kahtlen. Pigem tekib hoopis ühel hetkel kahju.“ Uuele volikogule soovib Romet jõudu ja jaksu ning eelkõige tarku ja kaalukaid otsuseid ning et koostööd tehtaks kõikide valituks osutunud nimekirjadega.

Aastatel 2014-2016 noortevolikogu aseesimehe ametit pidanud Sirli Pippart toetas tema valimisdebüü-

dil 25 inimest. Oma tulemusega jäi Sirli rahule: „Usun, et esimest korda kandideerijale on see hea tulemus. Sain hindamatu kogemuse. Suhtlemine valijatega ning kogu kandideerimisprotsess ise on ütlemata põnev ja kasulik kogemus.“

Ka Tarmo Tamm on rõõmus, et noored sotsiaaldemokraadid olid valimistel populaarsed. „Tõsi, meie nimekirjas oli noori tunduvalt rohkem kui teistes nimekirjades – alla 30 aastaseid oli seitse kolmekümnest. Volikokku pääses neist koguni kolm: Karl Kirt, Margo Metsoja ja Marko Tamm. Seega meie nimekirjast Tõrva valla volikokku jõudnuist on noori täpselt pooled,“ näeb Tamm kooskõla.

Tamme sõnul on ta alati toetanud noorte ettevõtmisi ja kui nad ise on aktiivsed ning asjalikud, siis tulevad ka saavutused. „Olen täiesti veendunud, et meie nimekirjas kandideerinud noored teevad ilma kodukandis ja kaugemalgi. Meie noorte eripära

NOORTE TULEMUSED VALIMISTEL:

Karl Kirt - 45 häält (SDE)
Margo Metsoja - 41 häält (SDE)
Marko Tamm - 37 häält (SDE)
Romet Piller - 33 häält (SDE)
Sirli Pippart - 25 häält (SDE)
Heigo Kosemets - 22 häält (VL Helme Kihelkond)
Airika Vettik - 18 häält (REF)
Reiko Anniko - 13 häält (IRL)
Kalju Laas - 12 häält (IRL)
Ergo Sillat - 11 häält (REF)
Ülla Tamm - 10 häält (SDE)
Merika Jaska - 6 häält (SDE)
Taavet Hermann - 6 häält (KESK)
Gristel Jaakson - 5 häält (VL Helme Kihelkond)
Margus Vaiksoo - 2 häält (REF)

on see, et nad on ennast oma tegudega näidanud ning olid tõsiseltvõetavad kandidaadid, mitte lihtsalt nimekirja pikendus,“ usub endine Helme vallavanem, et järgmisel korral valitakse volikokku veelgi rohkem noorsotse

ju haldusreformi üks eesmärke oli, et tekivad tugevamad ja võimekamad omavalitsused. See fakt on juba hea algus selle eelduseks,“ usub Ruusmann volikogu võimekusse.

Reformierakonnaga võimuliidu moodustanud Keskerakonna eesmärk oli saada volikokku vähemalt kaks kohta ning selle eesmärgi nad ka täitsid. „Enim meeldis valijatele meie seisukoht, et uut loodavat valda peavad juhtima vastavate valdkondade professionaalid - olgu selleks siis haridus, kultuur või rahanduse pool,“ toob välja Keskerakonna vallavanema kandidaat Evelin Kuljus. „Kohtudes erinevate külade elanikega, jagati poolehoidu mõtte, et soodustame ja toetame külvavate kogu moodustamist kohaliku külaelu arendamise eesmärgil,“ räägib Kuljus, et samas tekitab palju küsimusi ja hirne uus olukord „Kõige rohkem kardetakse isoleeritust, kõrvalejäämist, nii-öelda “äärealadeks” muutumist,“ räägib Kuljus, et sellega ka arvestatakse.

Valimisreklaamile keskenduti erinevalt

Valijate rõõmuks või kurvastuseks olid nagu juba tavaks enne valimisi

toimumas reklaamikampaaniad. Seda, kuidas inimesteni jõuda, lahendati erinevalt - korraldati üritusi, kus pakuti kohalikele maitsvaid pannkooke või jagati kirjatarbeid, kohtuti valijatega debattidel, riputati plakateid tänavatele või poetati reklaamlehti postkasti. Siinkohal olid kindlasti aktiivsemad Reformierakond ja Sotsiaaldemokraadid, kes lõppkokkuvõttes ka võidurõõmu maitsta said.

Sotsiaaldemokraatide esinumber Tarmo Tamm jäi üldjoontes tulemustega rahule, küll aga mitte kohaga opositsioonis. „Enne valimisi arvestasime kuue kuni kaheksa kohaga Tõrva vallavolikogus. Uskusime, et oleme oma noorusliku valimisnimekirjaga see jõud, kes kaasatakse partnerina kohaliku elu juhtimisse, aga paraku oleme täna opositsioonis. Tundub, et teised nimekirjad suutsid tuua hääletama palju neid, kes tavaliselt poliitikast ei huvitu,“ lahkab Tamm valimistulemusi.

Tamm tänab siinkohal kõiki oma 352 toetajat ja tunnustab elutõika, et „kord on Piibeleht all ja Vestmann peal“ ja siis jälle vastupidi. „See-

kord otsustasid valijad niimoodi. Pannes käe südamele, ütlen, et need toetushääled on antud mulle siiralt: ei pidanud ma kedagi paluma, ei vedanud ma kedagi eelhääletusele Valka, ei jooksnud e-hääletuse ajal arvutiga mööda vanureid ega talutanud kedagi valimisjaoskonda. Eks me ju kõik märkasime, mis sel korral valimisperioodil toimus,“ peegeldub Tamme jutust natukene pahameelt.

EKRE ja valimisliit jäid välja

Eelmistel valimistel Tõrva linnas võidutsenud IRL hoidis seekord väga madalat profiili ja valimisreklaamile suurt rõhku ei pööratud. IRLi esinumber Kalle Vister tunnustab, et kindlasti ei saa IRL oma tulemustega rahule jääda. „Eks sellest tuleb teha omad järeldused. Kindlasti mõjutas tulemusi IRLi madal reiting ja kampaania oli vähene,“ räägib Vister põhjustest. „Meie ei käinud tänaval inimesi “moosimas” (va üks kord telgiga end tutvustamas) ega valimispäeval valimisjaoskonda autoga valijaid vedamas, et hääli saada, me ei lubanud 5 euro eest hääli osta. Meie südametunnistus on puhas.

Aga võitlus on võitlus ja rahvale see meeldib,“ räägib Vister sellest, et tema silmis see valimisaktiivsus oli suisa fabritseeritud. Seda, kes konkreetselt valijatele raha lubasid, jätab Vister saladuseks.

Keskerakond ehitab oma kampaania üles platvormi ja seisukohtade selgitamisele, suheldes vahetult valijatega erinevates kogukondades. „Ei tahtnud olla agressiivsed ja pealetükkivad valija suhtes läbi piltide, meenete jagamise, tänavakampaaniate, mis valijale on üsna väsitav ja ärritav,“ rääkis Kuljus.

EKRE nimekirjas oli üksiku rüütli Ants Taul ja tema tulemuseks oli 137 häält, millega oli viienda hääletasaagiga. Siiski jäi sellest mandaadiks väheseks. Valituks ei osutunud ka keegi valimisliidust Helme Kihelkond, mis sai kokku kõigest 92 häält. Kuna valimiskünniseks oli vaja saada 176 häält, siis EKRE ja valimisliidu väljajäämine mängiski Reformierakonna trumbid veelgi rohkem esile. „See, et Reformierakond sai 11 mandaati, ei tähenda seda, et see ainult nende tulemus oli. Eks üks koht tuli ju EKRE ja valimisliit Helme Kihelkond arvelt. Kindlasti oli oma osa ka endistel valijate juhtidel, et selline hulk mandaate saadi,“ tunnustab Vister.

„Eriti panen südamele uuele volikogule ja vallavalitsusele, et onupojapoliitika ja valelikkus ükskord lõppeks. Väga loodan, et ujula-õpilaskodu valmiks ja jalgpalliväljak ei jääks tegemata ning noorte sõna kuulatakse rohkem,“ paneb Vister küllalt karmilt uuele vallavalitsusele ette.

Plaanid paigas

Maido Ruusmanni sõnul on ta kogu oma elu tegutsenud põhimõttega, et kui teha, siis teha, ja

teha südame ja innuga. „Kui enam ei jõua, ei suuda või ei taha, tuleb maha astuda ja teha valdkonnas, kus suudad. Kui rääkida plaanidest, siis suuremate objektidest on kohe, nüüd ja praegu vaja tegeleda Mulgi Elamuskeskuse rajamisega (projekteerimine, rahastustaotlused, äriplaanitapsused, jne) Taagepera küla lähiste Sooglemäele, mis koos Taagepera lossi rajatava spaahotelliga peaks piirkonna ettevõtlust, tuntuust ja elukvaliteeti oluliselt tõstma,“ räägib Ruusmann.

Kevadel loodetakse käivitada kaasaegse perearstikeskuse ehitustööd endises Tõrva polikliinikuhoones, mis peale enam kui miljonieurost investeringut saab tänapäevaseks meditsiinikeskuseks. „Mulle endale on kindlasti südamelähedane uue tööstusala rajamise ja kergliiklusteede võrgustiku arendamise projektidega alguse tegemine. Just ettevõtluse elavdamisse ja arendamisse peaksime suure fookuse keerama. Nagu ka valimiste käigus ütlesin, et kui on tööd ja leiba, seeläbi inimesi, tulevad ka muud asjad järele. Samuti on just väljaspool Tõrva linna oluline teede korrashoidu ja bussitransporti hoida eelisvaldkondadena laual,“ räägib Ruusmann, et kindlasti vaadatakse avatud silmadega ringi terves vallas.

Kultuurinאותlejade rõõmuks soovitakse 16. juunil 2018 teha Eesti 100. ja „Porgy ja Bessi“ Tõrva linna keskväljakul toimunud ettekande 20. sünnipäevale pühendatud Giuseppe Verdi „Reekviemi“ kontsert-ettekannet, mis peaks saama selline suurejooneline ja väga kvaliteetne asi. Edu uuele vallavalitsusele ja vallavolikogule ning jääme ootama uusi ja huvitavaid arenguid Tõrva vallas.

Kevin Köster,
õpilane

Ala põhikooli õppereis Soomaale

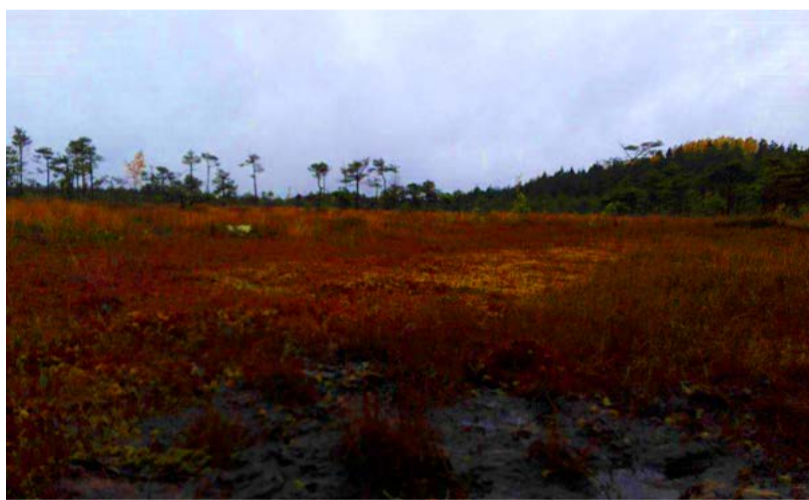
Eestis on neli rahvusparki: Lahe-maa, Karula, Matsalu ja Soomaa rahvuspark. Meie külastasime Soomaa rahvusparki. Soomaa on üks eriline koht sellepärast, et seal on viis aastaaega: viiendaks aastajaks on ülejutus. Vesi on sellel ajal väga kõrge. Viiendat aastaaega võib näha nii sügisel kui kevadel. Soomaa rahvusparkis on viis raba: Kuresoo, Valgeraba, Öördi raba, Kikepera raba ja Riisa raba, mida külastasime meiega.

Esimene käiguna suundusime RMK Soomaa külastuskeskusesse, kus meile tutvustati üldiselt Soomaa ja selle ümbrust. Saime teada, et seal läheduses on kuulsat dirigendi Mart Saare kodu. Meile tutvustati Soomaa külastuskeskust. Külastuskeskuses näidati, kuidas üks raba tekib, kus ta tavaliselt asetseb, ja natuke räägiti ka turbasamblast. Külastuskeskuses saime näha mitmeid topiseid ning loomanahku.

Peale külastuskeskusega tutvumist asusime räätsad käes, Riisa raba poole teele. Riisa õpperada on kokku 4,8 km pikk, kuid me ei läbinud tervet rada. Õppisime lähemalt tundma taimi, näiteks jõhvikat. Saime teada, et taimede järgi saab koha sügavust määrata. Seal, kus kasvavad sookailud, on tavaliselt madal veetase.

Tegime seal ka erinevaid teste ja uurisime keskkonda. Näiteks puurisime spetsiaalse puuriga männi südamikuni, puuri eemaldades lükkasime selle torru varda, mille peale jäi siis puutüve sisemus, mille pealt sai lugeda aastaringe. Võtsime proovi 3 erineva jämedusega männilt: peenikeselt, keskmiselt ja paksult männilt. Me küll proovisime, aga ringid olid nii tihedalt koos, et keegi ei suutnud sealt ilma mikroskoobi abita midagi välja lugeda. Pakkusime ainult keskmise. Tegime ka pinnasetesti. Selle jaoks oli juhendajal kaasas spetsiaalne proovikepp, millega sai turbast proovi võtta. 2 korral see õnnestus, 2 korral mitte, kuna turbasambla all oli ainult vesi. Ülejäänud 2 korral läks proovide võtmine edukalt. Esimesel õnnestunud korral saime vesist turvast. Teisel korral oli peale turba seal proovikepi tunnelis ka sinisavi, mis tundus näppude vahel nagu plastiliin.

Peale proovide võtmist suundusime suuremate älvete poole. Siin tulidki mängu räätsad. Me kasutasime räätsasid, et saaks älvete peal kõndida, sest nad on laiad ja hoiavad meid pinnal. Räätsadega oli tunne, nagu suudaksin hõljuda

Soomaa pakkus maalilisi loodusvaateid.

veepinnal. Aitasin ka ühel tüdrukul räätsad jalga ja jalast. Kui olime älvete peal ära kõndinud, siis pakisime räätsad kokku ja suundusime bussi. Sõitsime tagasi külastuskeskusesse, kus meid ootas kooli kokkade poolt valmistatud maitsev lõunasöök. Sõinud kõhud täis, pak-

kisime oma asjad ning suundusime koduteele.

See oli väga huvitav ning sündmuserikas päev. Õppisime palju ja saime ka rohkesti teada. Kindlasti tahaks kunagi veel sinna tagasi minna, et kogeda kõike põnevat, millega ei jõudnud seekord tutvuda.

Muusikakoolid Halliste kirikus

Arvo Lasting,
EELK Helme Maarja koguduse
õpetaja

Hingedepäeval ja hingedeajal, mil loodus rahuneb, on meilgi aeg kosutada oma hinge ning mälestada lahkunute hinge. On aeg mõnekski tunniks peatada argirutt, kus teenime endale materiaalseid hüvesid. On aeg meelde tuletada, et meis vajab hoolt lisaks ihule ka hing ja vaim.

Hingedepäeval kosutasid Mulgimaa muusikakoolid iseenda ning kuulajate hinge Halliste kirikus ühise kontserdiga. Neli Mulgimaa muusikakooli on igal talvel kohtunud Tõrva kirik-kammersaalis ja igal kevadel Tarvastu kirikus. Nüüd kutsusid Karksi ja Abja muusikakoolid oma sõpruskonna kokku. Selle uudse üritusega, sügisese ühiskontserdiga, ei jõudnud veel kaasa tulla Tarvastu muusikakool.

Uudne oli kõigile osavõtjaile ka Halliste kiriku külastamine. Ja esmakordselt kasutati kontserdile kavas lisaks teistele instrumentidele saatepillina orelit. Halliste kirik on suur, taastatud meie vabariigi taasiseseisvumise ajaks. Halliste aleviku suurus (330 el) ei saa võrrelda Tõrva ega ühegi teise keskusega. Kuid Halliste koolis õpib 88 last ning ka kontserdile saabus arvukas publik.

Halliste kogudus on väike ja seda hooldab Viljandi praost Marko Tiitus. Jumalateenistused toimuvad kaks korda kuus ning pühade ajal. Aeg-ajalt toimub kontserte. Koguduse teenimisel vajatakse aga tihti piirkonna vaimulike abi. Nii pidas hingedepeeva palvusegi artikli autor.

Koguduse juhatuse esimees on Halliste kooli õpetaja Made Kotkas ning tema juhtimisel korraldas koguduse toimikond lahke vastuvõtu.

Sügis Ritsu Lasteaed-Algkoolis

Ülle Taal
Ritsu Lasteaed-Algkooli
direktor

Uus õppeaasta 2017/2018 algas muutustega. Alustasime Helme vallas ja lõpetame Tõrva vallas. Sügis algas sündmuserohkelt. Selle õppeaasta sügisese tegemise tahaks ka teiega jagada.

Septembris matkas Ritsu kool Helme Koduloomuuseumi, kus tutvuti vanade asjadega ja räägiti ajaloo. Lasteaed pidas maha sügisese sünnipäeva, kus loomadeks maskeerunud lasteaiaõpetajad laulsid ja mängisid koos lastega. Nii saigi sügis vastu võetud.

Tore oli mihklipäeva näitus, milles osalesid paljud lapsevanemad, tuues näitusele huvitavaid ande aiast ja metsast. Suur tänu lapsevanematele. Lapsega koos tehtud asi on kõige parem asi.

Oktoobris pidasime lapsemeelset õpetajate päeva oma majas. Taas tahan tänada lapsevanemaid, kes sellel päeval meile appi tulid lastega tegelema ja meid aitama.

Helme vald viis oma allasutuste töötajad Pärnusse Andropoff Villasse õhtusöögile ja sellele järgnevale etendusele „Kahe lugu“ teatrisse. Leivanädalal räägiti leivast, kõige väiksemad küpsetasid maitssavaid kakukesi.

Ka õpetajad õpivad. Toimus

TEBO veebikeskkonna õppepäev Skype'i teel. Oli omamoodi põnev kogemus õpetajatele, sest saadi materjali õpilastele õppetöö mitmekesistamiseks.

Ritsu kool ja lasteaia vanem rühm külastas Elistvere Loomaparki RMK sügiseste soodusprogrammide raames teemal „Mõned suurest loomariigist“. Ritsu Lasteaed-Algkool osales sellel aastal programmis „100 teraviljapeenart“. Sellest sündmusest avati Urvastes näitus, mis viibis ka Ritsus mitu päeva.

Eestis tähistatud rahvusvahelisel spordinädalal „Eestimaa liigub“ osalesid meie lasteaia lapsed ja kooli õpilased pealkirja all „Leia oma rütm“. Eesti Olümpiakomitee ja Ühendus Sport Kõigile saatis tänukirja ja kinkekaardi, külastamaks Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi. Tõrva Päästekomando viis lasteaia vanemas rühmas läbi õppepäeva „Tulest targem“.

Koos Tõrva Gümnaasiumi õpilastega käisid meie maja õpilased Viljandis vaatamas etendust „Võlur Oz“.

November algas taas väljasõiduga. Seekord KIK-i projekti raames külastasid Ritsu kool ja lasteaed Tartu Loodusmuuseumi. Koolil oli programm „Loomad ja nende jäljed“ ning lasteaial „Hülge elu Läänemeres“. Oli põnev õppepäev.

Alates 07.11.2017 on võimalik Tõrva politseimajas uuendada ID-kaardi sertifikaate tööpäeviti 9.00 – 15.00. Info telefonil 7666287, 53019964.

Kristi Ilves
raamatu toimetaja

Vello Jaska uus raamat on kodukeelne ja mulgimeelne

Sombusel reedeõhtul, 13. oktoobril sammus mööda küünaldega palistatud treppi Tõrva kultuurimaja saali kenake hulk rahvast, sest seal esitles kirjamees Vello Jaska oma uut mulgimurdelist luulekogu "Kodukeelen".

Vello Jaska on Tõrva piirkonnas tuntud mees: Helme valla aukodanik, muusik, ajakirjanik, endine koolmeister, kaitseliitlane ja kirja-meis, kelle sulest on ilmunud nii luuletusi, näidendeid, ülevaateraamatuid kui ajaleheartikleid. Äsja ilmunud raamat on autorile juba seitsmeteistkümnemes. Siiski oli selle ilmumine Jaskale väga eriline ja mõneti ka esmakordne sündmus – nimelt tegemist on autori esimese läbinisti mulgikeelse raamatuga.

Kohalviibinute hulgas oli Vello endisi õpilasi, õpetajaid, sõpru, sugulasi, kaasteelisi ja ka lihtsalt

mulgi keelest ja meelet lugupidavaid inimesi. Külalised ei pidanud pettuma, sest lisaks maitsekalt kau-

nistatud kultuurimajale ja kaetud kohvilaudadele ootas neid ka põhjalik eeskava. Muusikat tegi rahva-

muusikaansambel Kirime, kus Vello Jaska ka ise kaasa löi, luuletusi uuest raamatust lugesid Tõrva näiteringi liikmed. Muidugi ei puudunud eeskavast ka Tõrva visiitkaardiks kujunenud meesansambli laulud. Meeste reipaid laule kuulates ja krapsakat olekut vaadates oli raske uskuda, et samal ajal, 14. oktoobril, täitus neil juba 49. tegutsemisaasta.

Luulekogu „Kodukeelen“ sisaldab üle 60 mulgikeelse luuletuse, millest osa on juba varasemalt ka ajakirjanduses avaldatud. Peamiseks teemadeks on Eesti, Mulgimaa, meie inimeste saatus, kaunis ja alati inspireeriv loodus. Leidub ka äratuntavaid vihjeid teiste Mulgimaa poetide loomingule. Vello Jaska on inspiratsiooni saanud nii Nikolai Baturini, Hendrik Adamsoni kui Lembit Eelmäe luuletustest, arendades neid edasi ja tuues sisse tänapäevase mõõtme.

Vello Jaska pühendas oma esimese mulgikeelse luulekogu Eesti vabariigi 100. sünnipäevale. Eelkõige on see aga kink Mulgimaale ja mulkidele. Nagu pealkirigi ütleb, on mulgi keel autori kodukeel, tema ema-isa ja lapsepõlve keel. Paraku ei ole aga elu ise ega nõukogude okupatsiooniaeg murdekeele kasutamist ja püsimist soosinud. Nii on ka Vello Jaska mulgi keelt sisimas alati endaga kaasas kandnud, armastanud ja pühaks pidanud, kuid julgust ja võimalust seda kasutada on olnud vähe. Loodetavasti annab raamatu soe vastuvõtt julgust ka edaspidi rohkem koduses murdekeeles kirjutada. Ja mitte ainult luuletusi, vaid ka mälestusi, näidendeid, jutustusi ja miks mitte ka ajaleheartikleid.

Mulgikeelse luuleraamatu ilmumist toetasid Helme vald, Põdrala vald ja Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp.

Täname teid toetamast
ja meid usaldamast!

 Sotsiaaldemokraadid

Hea valija Tõrva vallas!

**Suur tänu Sulle usalduse
ja toetuse eest!**

**Evelin Kuljus
Tõrva valla volikogu liige**

REFORMIERAKOND TÕRVA VALLAS TÄNAB USALDUSE EEST!

ENN MIHAILOV
Tõrva vallavolikogu esimees

TUGEV TÕRVA VALD

MAIDO RUUSMANN
Tõrva vallavanem

VÕSALÕIKUR SRM-300TES

469-€

399 €

VÕSALÕIKUR SRM-222ES

289-€

249 €

MOOTORSAAG CS-352ES

249-€

219 €

Ja palju teisi soodsaid aia- ning metsatehnika pakkumisi

Aia- ja metsatehnika kauplus
Kevade 8, Tõrva
Tel. 7670508
www.metsakaup.ee

Arvo Lasting,
EELK Helme Maarja koguduse õpetaja

Oleme tugikogudus

Tunneme rõõmu kristlikest rikkustest, mis on sajandite eest meie maale jõudnud. Imetleme kirikuid, pühitseme kristlikke pühi ning tunnustame end elavat kristlikus kultuuriruumis. Soovime neid kristlikke rikkusi ulatada teistele rahvastele. Iga kristlane on misjonär, aga põhjalikumaks misjonitööks on vaja väljaõpet, et minna maailma Kristust tutvustama.

Väike eesti rahvas vajab misjonitööks kindlasti partnereid. Ühelt poolt teevad misjonialast koostööd Eesti konfessioonid. Toetame üheskoos Eesti baptistlike, metodistlike, adventistlike, luterlike jt misjonäride tööd. Teiselt poolt vajame tihedat rahvusvahelist koostööd. Nii oleme koostöös Soome luterliku kirikuga saatnud

hetkel kaks Eesti luterlikku misjonäri nende kuulutustööle. Liliann Keskinen teenib Peterburis, aga Nele Borchardt kaugel Hongkongis.

Misjonäre saavad toetada tugikogudused ning Helme kogudus pakub tuge Nele Borchardtile, kes on pärit Pärnu-Jaagupist, aga on abiellunud ameeriklase Francis Borchardtiga ja nad on koos perega, st kahe lapsega Hongkongis. Nele teenib seal omakorda Filipiinide põgenikke, kes saavad Hongkongi. Misjonitöö hoolitseb inimese esmaste vajaduste, toidu ja riiete eest, aga kindlasti ka hingelise julgustamise eest. Ta kasutab inglise keelt, aga õpib ka kohalikku kantoni keelt. Tema lapsed õpivad mandariini keelt. Siiski oli möödunud suvel ootamatult lõpetatud leping Nelega ja pole täpseid uudiseid, kuidas tema ning

kogu pere töö ja elu jätkub. Aga nad on ikka Hongkongis ja vajavad meie toetust.

Meie toetus väljendub eestpalvetes. Samuti saame saata kirju ja kaarte ning on väga tänuväärt, kui te leiote võimalusi mõni lihtne käsitöö valmistada Nelele ja tema perele toetuseks. Misjonäre rõõmustab kaugel maal iga kontakt oma kodumaaga. Annetada saame tema misjonitöö toetuseks Helme koguduse kaudu.

Oleme misjonitööd teinud koostöös Tõrva Immanueli koguduse külalistega Petri Satu Hyrskyga Soomest. Tänavu saavad nad tulla meile külla novembri lõpus ning jagada oma lohutussõnumit just igavikupühal. Saame siis koguneda Helme kirikusse kõikide oma palvetega ning toetada Nele Borchardti misjonitööd Hongkongis.

TEATED

- 12. nov kl 11 armulauaga jumalateenistus Helme kirikus.
- 19. nov kl 11 armulauaga jumalateenistus Helme kirikus.
- 26. nov kl 11 igavikupüha armulauaga jumalateenistus Helme kirikus, surnute mälestamine, külas on Satu ja Petri Hyrsky Soomest.
- 26. nov kl 14 igavikupüha jumalateenistus armulauaga Taagepera kirikus.
- 3. dets kl 11 adventiaja I pühapäeva armulauaga jumalateenistus Helme kirikus.
- L, 9. dets kl 12 adventiaja kontsertjumalateenistus Helme kirikus. Bariton Atlan Karp ja

- organist Anna Humal Tartust esitavad Marje Singi loomingut. Teenivad Valdo Maamägi ja Arvo Lasting.
- P 10.dets kl.11 adventiaja jumalateenistus Taagepera kirikus.
- Piiblitunnid Helme kirikus neljapäeviti kl 14.
- LEERIAEG algab HELME KIRIKUS 3. DETSEMBRIL KL 11. Tõrva Misjonimajas jumalateenistused pühapäeviti kl 11.
- 24.-26. nov Petri ja Satu Hyrsky Soomest kuulutatavad Isa südame armastust. Koosolekud misjonimajas L, 25. nov alates kl 11.

PAKUME MATUSETEENUST

LAHKUNU TRANSPORT MORGİ VÕI
KREMATORIUMISSE ÖÖPÄEVARINGSELT
LAHKUNU SÄILITAMINE MORGIS JA KORRASTAMINE
TUHASTUSMATUSTE KORRALDAMINE
HAUAMATUSTE KORRALDAMINE
URNIMATUSTE KORRALDAMINE
RISTID, HAUAPLAADID
KIRSTUD, URNID
KIRSTULINAD, URNILINAD
LEINAKIMBUD, PÄRJAD, LEINASEADED
KIRSTUKANDJAD
LEINAKÕNELEJAD
FOTOGRAAF

INFO TEL. 55512291, 5102600

KHR FOREST

OSTAME KUUSEPALKI METSÄÄRSE
HINNAGA KUNI 69 EURO/TM.
OSTAME ÕIGLASE HINNAGA RAIEÕIGUST
JA METSAMAAD ÜLE EESTI.

5558 6086 INFO@METSAFIRMA.EE WWW.METSAFIRMA.EE

Ostame
metsakinnistuid
ja raieõigust.
Tel 507 2544

info@erametsa.ee
www.erametsa.ee

PUURKAEVUMEISTRID
Puurkaevude ja -aukude projekteerimine, puurimine ning likvideerimine. Vee- ja kanalisatsioonitorustike, septicite ja süvaveepumpade paigaldus.
Lisainfo tel 52 69 604
www.puurkaevumeistrid.ee

OÜ ESTEST PR
ostab metsa- ja
põllumaad.
Tel 50 45 215,
51 45 215,
info@est-land.ee

NÄGEMISKONTROLL ja PRILLIMÜÜK TÕRVA LINNAS !

Kutsume Valgamaa elanikke oma silmi
kontrollima ja prille ostma!
Ootame Teid

12.12.2017 alates kella 10.00

Tõrva Kultuurimajas aadressil Männiku 5, Tõrva
Nägemiskontrolliks tuleks eelnevalt registreerida
telefonil 56 98 1972

Silmakontroll maksab 15 eurot ja prillitellijale tasuta !

Soodapritsitööd

Värvimistööd

Liivapritsitööd

**Tööstushoonete
renoveerimine**

+372 5837 5516

www.proprits.ee

THKK müüb

Lõhutud lepa ja
kase küttepuid,
pikkustes
25 kuni 60 cm.
Hind 29 kuni 32€.

Kuivi küttepuid,
pikkusega
30 ja 50 cm. Hind 36
kuni 40€

Tõrva piires
transport tasuta.
Tel. 56 51820.

Egon Ilisson

Kalev Laul: ma ei pea ennast poliitikuks, pigem spetsialistiks

Tõrva uus abivallavanem Kalev Laul on kogemustega poliitik, kellega sina peale saamine ei võta kaua aega.

Oled pärit Valgast. Mis sind Tõrva vallaga seob?

Olen üks nendest, kes on ära käinud ja tagasi tulnud. Passis on minu sünnikohaks Hummulu vald ja Hummulis elasingi kolm esimest eluaastat. Otse loomulikult mälestusi mul sellest ajast eriti pole. Ainsad pildid, mis silme ette tulevad, ongi ärakolimise päevast, mis oli ühe kolmeaastase jaoks nii suur elamus, et on siiani meeles. Kuna isa töötas Hummulu sovhoosis ja ema oli Hummulu koolis õpetaja, siis ka peale Valka kolimist satuti sageli Hummulisse, vestlema sõprade ja endiste töökaaslastega.

Isapoolne suguvõsa ongi pärit siit piirkonnast. Kui ma Helme kalmistule lähen, siis sean seal korda päris mitme põlvkonna esivanemate kalmud.

Vanaisa ja vanaema pidasid talu Koorikülas. Eks sai lapsena sealgi olnud ja heina tehtud ning lehma lähedalt nähtud. Kui talu oli juba ligi 30 aastat ilma elaniketa seisnud ja oli kindel, et ükski meie suguvõsa noorhärredest sinna elama ei asu, siis maa müüdi. Mul õnnestus endale jätta paar hektarit, mis paiknesid Ohne jõe ääres. See koht on keset metsi ja tegemist oli talu lahusmaatükiga, kus käidi jõeluhadelt loomadele heina tegemas. Isa soovis sinna rajada metsamaja, kuid kahjuks jäi tal see ettevõtmine pooleli. Puhkus puhtas ja vaiksuses looduses on suurlinna elanike seas üha kasvav trend ja ehk tulevikus teen isa unistuse ka teoks: püstitan väikese maja, kus tuleb elada vooluta ja vee järel käia allikal.

Oled olnud nii Otepääl kui ka Valgas linna- ja vallavalitsemise juures. Kui palju üldse Tõrva vald erineb Valgast või Otepäält?

Üldiselt on omavalitsustel sarnased mured ja rõõmud. Tõrva valla kohta on veel vara hinnangut anda, kuna uue struktuuriga alustatakse jaanuarist. Mina peaksin hakkama kureerima hariduse, kultuuri, sotsiaali ja spordi valdkondi. Kutsusin kokku kõikide nendes valdkondades tegutsevate allasutuste juhatajad ja laua ümber oli ligi 30 inimest. Nii suur meeskond tuli üllatusena. Ma usun, et sama saavad tõdeda juhid nii Otepääl kui Valgas.

Olen märganud, et kui siht on selge, siis on ka eesmärkide realiseerumine väga tõenäoline. Otepääl oli mul kabinetis terve riiul täis mitmeid projekte ja kavandeid, millele oli võimuvahetus kriipsu peale tõmmanud. Tõstataks uus teema, millega läks nii nagu eelmistegagi. Tõrvas on olnud rohkem järjepidevust ja seda on ka märgata.

EMÜs ettevõtluse ja ökonomika

erialal õppides olite kursusevennad Lõuna-Eestis tuntud poliitikutega Ivar Undi ja Reno Laidrega. Kuidas see nii läks, et erasektori asemel kõik, pea ees, poliitikasse sukeldusite?

See oli tõesti nii, et me kolmekesi magistrirõppes kokku saime. Me oleme klassivennad Valga Gümnaasiumi päevilt ja üksteise tegemistega ka seetõttu kursis. Juba kooliajal võtsime aktiivselt osa Valga poliitikaklubi tegemistest. Kui Ivar ja Reno asusid omavalitsusse tööle kohe peale bakalaureuseõpet, siis minul juhtus see aastaid hiljem. Ivar, saades Valga linna-peaks, tegi mulle ettepaneku liituda tema meeskonnaga ja abilinnapeana tööle asuda. Valdakonnad olid samad, mis mul hetkel Tõrvas. Kaalusin seda ettepanekut pikalt ja esimese hooga andsin eitava vastuse. Ivar pakkus volikogus välja teise kandidaadi, kuid ta ei leidnud toetust.

Siis lubasin, et tulen appi kaheks aastaks ja siis lähen Tartusse tagasi. Elul olid teised plaanid ja nüüd oleme perega juba kümme aastat toimetanud Valgamaal.

Mida hindad poliitikute juures kõige enam?

Kindlasti ausust. Ja muidugi tarkust.

Ise ma ei pea ennast klassikaliseks poliitikuks, pigem spetsialistiks. Seetõttu läbisin ma sellel aastal kohalike omavalitsuste juhtide arenguprogrammi, mille raskuskese oli haldusreformijärgsete omavalitsuste toimimisel.

Murdsid Otepääl vallavanemaks läbi konkursi, kus oli 17 kandidaati. Mida pead oma tugevusteks sellisest sõelast läbimisel?

Tundus, et minu varasem kogemus erinevatest valdkondadest andis mulle teatava eelise. Peale ülikooli asusin ühe büroo juhatajana tööle PRIA-sse. Kui ma sinna läksin, siis oli seal kümme inimest, kes tegelesid toetuste jagamise süsteemi väljatöötamisega, ja kui ma nelja aasta pärast lahkusin, oli PRIA-st saanud pea 300 töötajaga amet. Muutused olid igapäevaselt silmaga nähtavad.

Riigiteenistuses olen olnud veel Sotsiaalministeeriumi nõunikuna. Minu korraldada oli Euroopa Liidu rahadega seonduv ministeeriumis ja tema allasutustes. Teemad olid haiglate rekonstrueerimisest kuni erinevate tööturumeetmeteni. Käisin nii Brüsselis koosolekutel kui Eesti erinevates nurkades projekte auditeerimas.

Kuigi isegi Jaanus Raidal kiitis sinu vallavanemaks saamist, ei möödunud ametiäga ilma skandaalita, mis päädis umbusaldusega. Kas see oli poliitiline tagakiusamine või tunned, et võisid mõnes asjas eksida või kiirustada?

Olla Otepääl ametis kolm aastat vallavane-man oli raske. Mul ei olnud abivallavane-maid ja süüvida tuli kõikidesse teemadesse. Kuna haldusreformi ettevalmistamine oli

nagu teine täisajaga töökoht, siis võis juhtuda, et mõni teema sai vähem tähelepanu, kui oli võimalik anda. Umbusaldamisel toodi välja, et ma kaotasin ära vallasise koolibussitranspordi. Ma kirjutasin ja selgitasin, kuid tõenäoliselt oli sellest ikka vähe. Lapsevanemad olid segaduses ja volikogu liikmetele tundus, et vallavanem on millegi halvaga hakkama saanud. Täna võib näha, et koolitransport maakonnaliinidega toimib ideaalselt ja lisaks säästab vald aastas mitukümmend tuhat eurot.

Tegelikult, eks see umbusaldamine oli tingitud valimiste saabumisest. Kaks reformierakondlasest volikogu liiget astusid erakonnast välja, üks läks Tartusse kandideerima ja seetõttu lahkus volikogust. Tekkis olukord, kus koalitsioonis ei olnud enam ühtegi Reformierakonna liiget. Ja otse loomulikult jõudis koalitsioon oma aruteludega niikaugale, et miks hoida ametis Reformierakonda kuuluvat vallavanemat, kui keegi koalitsioonist enam selle erakonnaga seotud ei ole.

Suur vaht keerati üles ka minule projekteerimistingimuste väljastamisega. Üks volikogu liige, kellega mitu aastat sai edukalt koostööd tehtud, jõudis isegi AK uudistele valetada, kuidas ma sain detailplaneeringu tehtud mõne nädalaga. Tegelikuses ei olnud ei planeeringut ega mingisugust võimu kuritarvitamist. Oli ainult üks ametnike möödalaskmine, kes projekteerimistingimusi hajaasustuses asuvale maatükile väljastades lähtusid standardprotseduurist ega kooskõlastanud eelnõud naaberkiinnistu omanikuga.

Oleksid saanud 25 000 € hüvitist, kui oleksid loobunud Otepääl uuesti kandideerimast ehk umbusaldust poleks esitatud. Miks otsustasid rahast loobuda ja ikkagi kandideerida?

Kolme aasta jooksul sai Otepääl ellu väga kenasti sisse elatud. Haldusreformi osas tegime läbi kõikvõimalikud menetlusi. Sangaste vallaga oli ühinemine, Paluperaga piiride muutmine ja Pukaga sundliitmine. Olen alati olnud põnevil huvitavatest väljakutsetest ja see reformijärgne olukord, mis tekkimas oli, paistis päris huvitav. Soov kaasa rääkida ja anda oma panus oli suurem kui võimalik hüvitis. Lisaks oli kolme aastaga õnnestunud vallavalitsuse töötajatest moodustada kollektiiv, kellega oli hea koos tööd teha. Pooleli olid mitmed suured projektid nagu keskväljaku uuendamine, tervisekeskuse ehitamine ja soojamajanduse rekonstrueerimine. Kui oled alguse juures, siis tahad olla kindel, et kõik läheb plaanipäraselt ja soovitud tulemus realiseerub.

Mis on esimesed asjad, millega abivallavanemana tegeleda tuleb?

Esimeste asjadega olen juba tegelema. Kui seni sai iga ühinenud vald valida endale prioriteetid, kuhu panustada, siis uuest aastast tuleb Tõrvat käsitleda ühtse vallana ja kõiki piirkondi tuleb kohelda võrdselt.

Kahjuks ei tähenda see seda, et rakendatakse kõikide ühinenud valdade parimaid praktikaid, kuna lihtsalt vallaelarve seda ei võimalda. Nii näiteks sai algust tehtud sotsiaaltoetuste ühtlustamisega, mis toob endaga kaasa selle, et ligi 30 erinevast toetuse liigist, mis nelja valla peale kokku on, tuleb mõnest loobuda. Samas peab silmas pidama, et ükski abivajaja hätta ei jääks ja saaks endale teiste toetuste või teenuste abil ära elamise kindlustada.

Ühtlustamist vajavad ka erinevate piirkondade töötajate palgad, sest näiteks lasteaias õpetaja palk peaks olema ühe valla piires sama.

Kas kolite nüüd ka Tõrva?

Kui me perega 10 aastat tagasi kaheks aastaks Valka tulime, siis asusime elama suure paneelmaja ametikorterisse. Juba mõne kuuga sai selgeks, et me naabrite pidusid kaasa kuulata ei jaks ja trööstita tundus ka mõte suvest linnakorteris. Hakkasime vaatama müügis olevaid linnalähedasi talusid. Ühel päeval nägimegi sobilikku müügikuulutust. See talu asus Pedeli külas Ergeme vallas. Kuna Schengen oli piirivalve ära kaotanud, otsustasime vaadata minna. Koht meeldis ja hind sobis. Täna oleme me maja renoveerinud ning juba 8 aastat suvekodus elanud. Lastel on hea elukeskkond ja sellest vaikususest ning loodusest, mis maal on, ei taha kuidagi loobuda. Minul on väga mugav sõita sealt Tõrva ja elukaaslasel oma töökohta Valgamaa Kutseõppekeskuses.